

50к людини. Вона супроводжує його протягом усього життя, будучи відображенням навколишнього світу і стану людської душі. Багата і різноманітна музична культура нашої Батьківщини - України.

Україна, як і кожна країна, має свої державні символи. Їх повинен знати і поважати кожен громадянин.

В Україні є три державні символи, це - герб, прапор і гімн.

Наш герб - тризуб,

Це воля, слава й сила;

Наш герб - тризуб.

Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,

Ми завжди будем,

Добро і пісню несемо

Ми людям.

Наталка Поклад

Синьо-жовтий прапор маєм:

Синє - небо, жовте - жито;

Прапор цей оберігаєм,

Він - святиня, знають діти.

Наталка Поклад

Слово «гімн», в перекладі з грецької мови, означає «Урочиста пісня, вихваляння у віршах або в музиці». Гімн – це головна пісня будь-якої країни. Авторами державного гімну України є Павло Чубинський (автор слів) та Михайло Вербицький (автор музики).

v. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Пригадайте правила слухання музики.

і Державний Гімн України

Які почуття виникають у вас під час слухання гімну?

Який характер пісні і які особливості її звучання?

Як потрібно виконувати гімн?

vi. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

Розпочнемо вокальну роботу, але спочатку повторимо правила співу.

1. Повторення правил співу

- стежити за співацькою поставою;
- стежити за диханням;
- уважно слідувати за вказівками вчителя.

і П.Чубинський, М.Вербицький «Державний Гімн України»

Демонстрація пісні

2. Вивчення та робота над піснею, підручник(с.7)

- розучування куплету та приспіву пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією.

vii. ГРА «КАЛЕЙДОСКОП»

Складіть перші букви слів і дізнайтеся назви українських народних танців.

Гриб озеро подарунок айстра кіт

Акваріум ромб козак

ансамбль народ

Колиска око замок арка чапля орган козак

Мікстура енциклопедія танок етера ланка ирчок (землеройка) цегла яблуко

viii. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим для вас був цікавим урок?

Що ви дізнались та вивчили нового на уроці?

Які ви знаєте державні символи України?

Що таке гімн?

Хто є авторами Державного Гімну України

Мета уроку: познайомити дітей з поняттям дума, кобзар, лірник, бандурист; розвивати слухацькі та вокально-хорові навички, творчі здібності та уявлення учнів; виховувати почуття любові до музичної історії українського народу, прищеплювати учням зацікавленість українською народною музикою.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія, дитячі шумові інструменти

Основні поняття: дума, кобзар, лірник, бандурист.

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слово вчителя

Героїчний епос українського народу є невід'ємною частиною народної культури, поетичним втіленням національної ідеї. В українському фольклорному мистецтві одна зі сторінок належить думам.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Оригінальним і популярним видом усної народної творчості в Україні є думи. Це великі музично-поетичні твори переважно героїчного змісту про важливі історичні події. Думи виконувалися речитативом, близьким до співу, під супровід народного інструмента - кобзи, бандури або ліри. Звідси й назва мандрівних народних виконавців дум – кобзарі, бандуристи, лірники.

Власне у думах українська історія повстає такою, якою бачило її серце звичайного чоловіка – живою та емоційною, адже кожна дума була не просто епічною оповіддю, а довершувалася ставленням мовця до зображуваних подій, переплітаючись з емоційно насиченими відступами та лірикою. Мандруючи від села до села, кобзарі несли людям не тільки інформацію про різні події, а й ідеї єднання народу, волі та незалежності. Завдяки цим своїм особливостям думи стали чудовим пізнавальним і виховним матеріалом для формування уявлення про український народ як невід'ємну частку світової спільноти.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і фрагмент «Думи про козака Голоту»

Прослухайте фрагмент з «Думи про козака Голоту».

Якими ви уявили козака?

Чим відрізняється дума від пісні?

Які риси характеру українського козацтва відображені в думі?

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Українська народна пісня «Їхав козак на війноньку», підручник(с.11)

Перед вивченням нової пісні виконайте поспівку. Розділіться на дві групи. Спочатку перша група співає її у повільному темпі на піано, а потім співає друга група – у швидкому темпі на форте. Поміняйтеся місцями.

Поспівка, підручник (с.11)

Робота над піснею «Їхав козак на війноньку»

Правила співу (відповіді дітей)

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні;
- виконайте пісню під власний акомпанемент.

VII. РИТМІЧНА ГРА

Розділіться на групи та виконайте ритмічну вправу на шумових інструментах

1 група (маракаси) П І І І П І І І П П І І

2 група (бубни) І І П І І І П І І І І І

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим для вас був цікавим урок?

Що ви дізнались та вивчили нового на уроці?

Що таке дума?
Як називають виконавців дум?
Про що співається у думах?

Урок №3 (музичне мистецтво) Український героїчний літопис

Мета уроку: познайомити учнів з історичними та козацькими піснями; продовжити вивчення пісні «Їхав козак на війноньку»; розвивати емоційну сферу учнів; удосконалювати співацькі навички; прищеплювати учням любов та повагу до українських народних історичних та козацьких пісень.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Основні поняття: історичні пісні, козацькі пісні.

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слово вчителя

Однією із сторінок українського народного мистецтва є історичні та козацькі пісні. В них оспівується історичне минуле України, козацька героїка та козацькі традиції, які щороку набирають популярності в нашій країні.

Видатний письменник М.В. Гоголь так описував сутність історичних пісень: «... коли людина захоче дізнатися про вірний побут, стихії характеру, всі вигини й відтінки почуттів, хвилювань, страждань, веселоців зображуваного народу, коли захоче випитати дух минулого... тоді він буде задоволений цілком».

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Історичні пісні, це пісні, в яких відтворено історичні події, конкретні історичні постаті та висловлено ставлення народу до них.

Козацькі пісні, це пісні в яких оспівується Козацька доба та постаті козаків.

Козацька та історична тематика вплинула на професійну творчість багатьох українських композиторів.

С.Гулак-Артемівський написав оперу «Запорожець за Дунаєм», яка є взірцем поєднання козацької культури та традицій у професійній музиці. Тематика козаків широко представлена у творчості М.Лисенка, а саме в операх «Тарас Бульба», «Енеїда», в його численних обробках народних історичних пісень. Багато обробок історичних та козацьких пісень представлено у творчості українських композиторів: М.Леонтовича, П.Ніщинського, П.Козицького, Л.Ревуцького, К.Данькевича та інших.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і М.Лисенко, пісня кобзаря «Ой кряче ворон» з опери «Тарас Бульба»

Українська народна пісня «Козак несуть», в обробці М.Леонтовича

Пригадайте правила слухання музики.

Послухайте пісню кобзаря «Ой кряче ворон» з історичної опери М.Лисенка «Тарас Бульба» та обробку української народної пісні «Козака несуть» М.Леонтовича.

Який характер прослуханих пісень?

Що спільного в

музичних творах?

Про що співається в піснях?

Микола Лисенко (1842-1912 р.р.) – видатний український композитор, піаніст, хоровий диригент, фольклорист, музично-громадський діяч, засновник української класичної музики. Автор дитячих опер «Пан Коцький», «Коза Дереза», «Зима і весна».

Микола Леонтович (1877-1921р.р.) – український композитор, хоровий диригент, педагог, громадський діяч. Автор хорових обробок народних пісень (понад 150), серед яких «Щедрик», «Дударик», «Женчичок-брєнчичок», «Гра в зайчика».

VI. Знайдіть веселі нотки, які заховалися у словах.

місток півень фанера грушка ремінь парасолька колискова
гніздо ромашка гребінь квасоля балет симфонія домівка

VII. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Українська народна пісня «Їхав козак на війноньку», підручник(с.11)

Виконуйте пісню під власний акомпанемент – в парах, ансамблем, в діалозі – хлопчики і дівчата.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим для вас був цікавим урок?

Що ви дізнались та вивчили нового на уроці?

Які пісні називаються історичними?

Про що в них співається?

Які пісні називаються козацькими?

Яка доба оспівується в

козацьких піснях

м

Урок №4 (музичне мистецтво) Народні обряди та свята

Мета уроку: закріпити знання про календарно-обрядові пісні, познайомити з піснями осіннього циклу; розвивати уяву, почуття ритму, вокально-хорові навички; виховувати почуття прекрасного, любов до народних пісень та народної музики.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Основні поняття: календарно-обрядові пісні, жнивварські пісні, зажинкові, жнивні, обжинкові пісні.

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слово вчителя

Народна культура відіграла особливу роль в українській історії. Найважливіші складові духовного життя народу - свята та обряди. Вони відображають не тільки етнічну своєрідність, але й естетику, моральні цінності, ментальність, історію народу. Багато звичаїв і обрядів українці зберегли до сьогодні.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Значну роль відіграє музика в народних обрядах і святах. Українські календарно-обрядові свята поділяються на чотири цикли: зимовий, весняний, літній та осінній. Всі ці свята приурочувалися до природних явищ та сільськогосподарської діяльності.

Зимовий цикл розпочинається з Коляди, яка відзначається напередодні Різдва, а закінчується на Водохреща.

Під час зимових свят співають колядки та щедрівки.

і Послухайте українську народну пісню «Прилетіли янголята».

Визначте її жанр.

Весняний цикл має особливе значення, тому що пов'язаний із закладанням нового врожаю. Ще цей період є пробудженням природи та людських почуттів. Обрядовими піснями весняного циклу - є веснянки, які пронизують весняні свята та обрядові дійства.

і Веснянка «Вийди, вийди, Іванку» перенесе

вас на сонячний весняний луг, послушайте її.

Літній цикл обрядових свят є самим найрізноманітнішим, він триває від кінця травня, до початку вересня.

Ключовими символами літнього циклу є вода і рослини. Особливою чарівністю відзначаються купальські свята, на яких співають купальських пісень.

і Купальська пісня «Зозуленька»

подарує вам гарний настрій, послушайте її.

Цикл осінніх свят пов'язаний із жнивими та збором урожаю. Пісні, які виконуються під час жнив, називаються – жнивварськими. Вони поділяються на три групи: зажинкові, які виконуються під час зажинання першого снопу;

жнивні, які співають під час ходьби та повернення з поля; обжинкові, ці пісні співають, коли жнуть останній сноп.

і Послухайте жнивварську пісню «Вийшли в поле косарі».

Яку картину ви

уявили під час слухання пісні?

Які засоби музичної виразності

використані в пісні? Схарактеризуйте їх.

V. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Українська народна пісня «Чи не той то Омелько», підручник (с.17)

Заспівайте українську народну пісню осіннього циклу «Чи не той то Омелько».

В якій музичній формі написана пісня?

форми ви знаєте?

ритмічних інструментах. Використовуйте танцювальні рухи.

Які ще музичні

Виконуючи пісню, акомпануйте собі на

VI. ГРА «ЗАПИТАННЯ - ВІДПОВІДЬ»

Учитель співає запитання, а учні співають відповіді.

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

1. Які пісні називаються календарно-обрядовими?

співають колядки та щедрівки?

музичної виразності та мелодії веснянки та купальської пісні.

4. На які різновиди поділяються жнивварські пісні? Коли їх співають?

2. На які свята

3. Охарактеризуйте засоби

Урок №5-6 (музичне мистецтво) Краса народного танцю

Мета уроку: познайомити учнів з українськими народними танцями – гопак, козачок, метелиця; познайомити учнів з українськими народними інструментами; розвивати уяву, мовленнєву діяльність, вокально-хорові навички, виховувати почуття прекрасного, любов та повагу до української народної творчості.

Матеріали та обладнання: баян, ПК, екран, фонохрестоматія.

Основні поняття: гопак, козачок, метелиця, українські народні інструменти.

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Слово вчителя

Український народний танець народився разом із піснею, разом із нею він зростав і збагачувався. Наш народ ще від віків зжився з чистотою природи, передавав у танцях усю її незрівняну красу. Народні танці є національною гордістю українського народу. Серед танців інших народів, українські танці вирізняються своїми пластичними інтонаціями, оригінальною манерою виконання, виразністю форм, тематикою, неповторним колоритом. Видатний хореограф О.Мойсєєв називав народні танці німою поезією, зримою піснею, що містить у собі частину народної душі, емоційним літописом народу, який самобутньо і яскраво розповідає про історію почуттів та подій ним пережитих.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Найбільш відомим і популярним українським танцем нашого народу, є гопак. На назву танцю вплинув оклик «гоп», який неодноразово вигукується під час танцю. Спочатку це був простий чоловічий танець, а з утворенням Запорізької Січі, він перетворюється на бойовий гопак. Це був не стільки танець, а свого роду – військовий двобій, змагання у силі, вправності, творчій фантазії. Виконуючи бойовий гопак, козаки тренували свою витримку, гартували гнучкість, розвивали запаси сил для праці і бою. Набувши популярності, гопак почали виконувати і в інших верствах населення. Його почали виконувати і дівчата.

Козачок – парний танець, який виконується у швидкому темпі, провідною є жіноча партія. Він більше моторний, ніж гопак, але набагато менше містить імпровізаційних моментів.

Метелиця – переважно жіночий танець. Основним структурним елементом є коло. Танцювальні рухи відтворюють кружляння завірюхи. Танок починається повільно, з поступовим наростанням темпу, після кульмінації темп поступово стає повільнішим й таким чином повертається на початок танцю.

Перегляньте в мережах інтернет відеозаписи українських народних танців.

Більшість народних танців виконується під супровід українських народних інструментів. Найдавнішими інструментами вважають ударні, звуки яких допомагали організувати групову роботу. Це були барабани, литаври, бубни.

Перші духові музичні інструменти слугували для передачі звукових сигналів на велику відстань. Їх виготовляли з рогів та кісток тварин, раковин молюсків, стебел очерету. Таким чином з'явилися сопілка, сурма, трембіта, волинка-коза, ріжок.

Наступна група українських народних інструментів – струнно-щипкова. До неї належать такі інструменти, як бандура, кобза, цимбали, скрипка, домра. На бандурі, кобзі та домрі грають щипковим дотиком, на скрипці – смичком по струнах, а на цимбалах звук видобовують ударами паличок по струнах. Ви можете прослухати в інтернет мережі звучання кожного інструменту.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і «Козачок» з симфонії невідомого автора

Багато композиторів використовували у своїй творчості музику народних пісень та народних танців. Тему українського народного танцю «Козачок» використано у симфонії невідомого автора. Послухайте її.

Пригадайте, що таке симфонія?

Якими засобами

музичної виразності описано колорит українського народного танцю?

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Українська народна

жартівлива пісня «По дорозі жук, жук», підручник (21с), подарує вам гарний настрій.

Вивчіть та заспівайте її в парі, в ансамблі, в групах із танцювальними рухами.

розучування пісні (робота з

текстом);

робота над диханням;

робота над фразуванням;

робота над характером пісні.

VII. РИТМІЧНА ГРА

Гра "Луна"

IX. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення

відповідей учнів.

Запитання учням:

З якими народними танцями ви сьогодні познайомилися?

Дайте

характеристику кожному танцю.

На які групи поділяються

українські народні інструменти?

Назвіть представників кожної групи

українських народних інструментів.

Урок №7-8 (музичне мистецтво) Душа українського народу

Мета уроку: познайомити учнів з народними жартівливими піснями; дати поняття терміну – обробка народної пісні; розучити пісню з інсценуванням «Ой під вишнею, під черешнею»; розвивати уяву, мовленнєву діяльність, вокально-хорові навички, виховувати почуття прекрасного, виховувати любов до народної творчості.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Основні поняття: народні пісні, жартівливі пісні, обробка народної пісні.

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Народна пісня... Не страшний їй час!

У ній звучання рідні й позитивні...

Вона живе у кожному із нас,

Мабуть-таки, на генетичнім рівні.

Пісня... Хто не був зачарований нею! Це душа народу, це безмежне поле, засіяне зерном історії і завітчане людськими надіями, це любов до Вітчизни і ненависть до її ворогів. Вона пахне весняними дощами, синіми льонами, запашними чорнобривцями, материнськими теплими долонями.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Є скарби, які заховані в землі, а є такі, що розташовані на поверхні і передаються з покоління в покоління. До таких скарбів належить пам'ять роду, моральні і духовні цінності. Найдорожчий серед них для українців – пісня! Українська пісня... Вона є однією із святинь нашого народу, його найціннішим духовним скарбом, гордістю і красою, геніальною поетичною біографією. З давніх-давен уславилася Україна піснями, які дбайливо, як найдорожча реліквія, передавалася від покоління до покоління.

Українське народне мистецтво неможливо уявити без жартів та сатири. Найулюбленим жанром народних пісень українців є жартівливі пісні. Прояви гумору зустрічаються майже в усіх жанрах української народної пісенності, оскільки гумор супроводжував українців впродовж усього життя. Жартівливі пісні виділяються в окремий жанр української народної пісенності. В них висміюються сімейні стосунки та взаємини, риси поведінки й зовнішності. Головне значення в жартівливих піснях має саме текст. Пісні виконуються на вечорницях, гулянках, розважальних зібраннях, на вулицях. За характером виконання, жартівливі пісні виконуються у швидкому темпі, мають життєрадісний та танцювальний характер.

Жартівливі пісні – це пісні, в яких у гумористично-розважальній формі відображаються різноманітні життєві явища та стосунки між людьми.

V. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

I українська народна пісня «Ой під вишнею, під черешнею», підручник(с.26)

Гарним прикладом жартівливої пісні є пісня «Ой під вишнею, під черешнею». Послухайте її, а потім заспівайте в характері. Інсценуйте пісню.

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

Виконайте пісню в парах та в ансамблі.

VI. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

i М.Калачевський, II частина «Української симфонії».

Композитор М. Калачевський використовував та обробляв теми українських народних пісень, коли працював над симфонією, згодом її назвали - «Українською симфонією». На жартівливій пісні «Дівка в сінях стояла» побудована друга частина симфонії. Послухайте фрагмент з цієї частини.

Що таке симфонія?

Який характер

фрагменту II частини «Української симфонії» М.Калачевського?

Якими засобами музичної виразності композитор зобразив жартівливу мелодію пісні?

Обробка народної пісні - це видозмінення пісні за допомогою різних музичних прийомів.

VII. «МУЗИЧНИЙ ЛАНЦЮЖОК»

Знайдіть у ланцюжку жанри українських народних пісень:

Пісні історичні марші жартівливі танці симфонія думи веснянки концерт колядки жниварські мелодії обжинкові

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Що є безцінним скарбом народної творчості?

Які пісні називаються жартівливими?

Про що співається у жартівливих піснях?

На якій народній пісні побудована II частина «Української симфонії» М.Калачевського?

Що таке обробка народної пісні?

Урок №9 (музичне мистецтво) Україна – багатонаціональна родина

Мета уроку: розвивати інтонаційний слух, почуття ритму; виховувати в дітей почуття патріотизму, повагу до людей різних національностей, які проживають на теренах України; любові до української музики.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Основні поняття: симфонія, пісня

Тип уроку: комбінований урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ми — єдина країна, єдина держава!
Ми не можемо ділитись на Захід і Схід.
В цій країні віковична дідів наших слава,
І прадавній великий козацький наш рід.
Кров'ю й потом ми землю свою боронили
Від навали чужинців, що пхались до нас.
Ми цю землю любов'ю своєю святили
Й світлий промінь любові в душі не погас.
Ми руками ґрунти всі її перебрали,
Бо трудилися віками на рідних полях.
Ми сльозами і хлібом її засівали,
І любов до Вітчизни — у наших серцях.
Україно моя! Пресвята й неподільна,
Якби ворог не мріяв тебе розділити!
Ти земля дана Богом нам, рідна і вільна!
І тобі, Україно, єдиною жити!
Ми ніколи тебе не дамо на поталу,
Будем мужньо і сміло свій край боронити.
Навіть діти сьогодні дорослими стали.
Ми у рабстві ніколи не будемо жити!
Надія Красоткіна

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

В Україні, поряд з українцями, проживає велика кількість людей різних національностей. І це не є перешкодою на шляху до порозуміння. Кожен з нас, якої національності б не був, є громадянином нашої держави і це, дійсно, об'єднує людей. Ми всі є українцями, адже проживаємо на території України, розмовляємо українською мовою, дотримуємось традицій країни. А кращі зразки української народної музичної творчості були знайдені достатньо широко за межами України. Від давніх-давен українська пісня широко побутувала в різних кутках Європи, а згодом — і в Америці, зацікавлюючи не лише простих людей, а й композиторів. Багатонаціональні групи людей, які проживають на теренах країни, мають свої культурні особливості, які виникли завдяки різним напрямкам господарства, природно-географічним обставинам, перебуванням у складі різних держав. Не зважаючи на всі ці чинники, вони зберігають свою культуру, мову, ремесла, єдність з українським народом.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і П. Чайковський, фінал симфонії №2 (уринок)

Послухайте уривок з фіналу 2 симфонії Петра Чайковського, яку ще називають «Українською». Музичний матеріал побудований на розробці української народної пісні «Журавель».

Які риси українського характеру передає музика?

Яку картину у вашій уяві малює симфонічний уривок?

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Поспівка до-ре-мі, підручник(с.33)

А. Олейнікова «Батьківщина – Україна» (QR-код, ноти і слова)

Композиторка Анна Олейнікова написала чудову пісню «Батьківщина – Україна». Незважаючи на те, що наша країна багатонаціональна, Україна – це дійсно Батьківщина для всіх людей, які народилися та проживають на її теренах. Перед тим, як почнете працювати над піснею, заспівайте поспівку. Розділіться на дві групи, перша група співає в повільному темпі на піано, а друга група - у швидкому темпі на форте. Потім поміняйтеся місцями.

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

Виконання пісні в характері.

VII. ГРА «УПІЗНАЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ».

Пограйте в гру «Упізнайте музичний твір», в якій після слухання фрагменту музичного твору необхідно відгадати його назву.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чому Україну називають багатонаціональною?

Народи яких національностей проживають на теренах України?

Чому 2 симфонія Петра Чайковського називається «Українською»?

Урок №10 (музичне мистецтво) Палітра мистецтва Криму

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом кримсько-татарського народу; з'ясувати ступінь усвідомлення учнями особливостей емоційного змісту музики; розвивати інтонаційний слух, почуття ритму; виховувати у дітей почуття патріотизму, поваги до інших національностей.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок

Основні поняття: хайтарма, зурна, саз, кеманче давул.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кримські татари разом з українцями є одним з корінних народів України. На території нашої держави мешкає приблизно 250 000 представників цього народу. Самоназвою кримських татар є кримли – що можна перекласти як «кримці». Вони спілкуються на кримськотатарській мові, що належить до тюркської мовної сім'ї та сповідують іслам.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ, СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Музичний фольклор кримських татар є яскравим і самобутнім, до його складу входять жанри народної та класичної інструментальної музики, народні пісні, музика релігійного напрямку. Народні кримськотатарські пісні виконуються одноголосно, характерним є інструментальний вступ, який характеризує зміст пісні.

Послухайте одну з пісень кримськотатарського народу.

Які почуття вас

охоплюють при прослуховуванні пісні?

Чи змінюється настрій?

До народної інструментальної музики кримських татар відносяться повільні та швидкі танці, різноманітні танцювальні та розважальні мелодії, інструментальна весільна музика.

Послухайте музику відомого кримськотатарського народного танцю «Хайтарма», назва якого перекладається, як повернення.

Своєрідними є національні інструменти духової,

струнної та ударної груп. Серед яких виділяються: зурна, саз, кеманче, давул

V. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

На минулому уроці ви розпочали роботу над піснею «Україна – Батьківщина». Виконайте її виразно, з почуттям гордості за свою Батьківщину. Заспівайте її дуєтом, тріо, ансамблем.

VI. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Пісня Джамали «1944»

Цікаві приклади взаємозв'язку кримськотатарського й українського музичного фольклору представлені у творчості сучасної української співачки кримськотатарського походження - Джамали, повне ім'я Сусана Алімівна Джамаладінова, яка перемогла у [61-му пісенному конкурсі «Євробачення»](#) у Стокгольмі (2016р.) з піснею [«1944»](#), присвяченою трагедії депортації кримських татар з Кримського півострова в 1944 році. Послухайте пісню-переможицю 61-го пісенного фестивалю «Євробачення» - «1944» у виконанні Джамали.

Опишіть свої враження після прослуханої пісні.

Якими засобами

музичної виразності передано хвилювання та напругу у виконанні пісні?

Доберіть слова, які характеризують пісню: ніжна, схвильована, грайлива, задумлива, прониклива, тривожна, сумна, спокійна, швидка, помірна, весела, повільна.

VII. ГРА «ВИКРЕСЛИ ЗАЙВЕ СЛОВО»

1. Пісня, танець, вірш, марш
2. Гопак, козачок, аркан, полонез
3. Бандура, орган, бубон, сопілка
4. Баян, барабан, маракаси, трикутник

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

З музичною культурою якого народу ви сьогодні познайомилися?

Що характерно для народних пісень кримських татар?

Як перекладається назва танцю «Хайтарма».

Про що співається в пісні «1944»?

В якому конкурсі українська співачка Джамала посіла перше місце?

Урок №11-12 (музичне мистецтво) Віночок дружби

Мета уроку: познайомити учнів з музичною культурою молдаван і румун, які проживають на теренах України; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови різних народів; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, повагу до культур інших національностей.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: жок, сирба, молдовеняска, хора.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В Україні

проживає багато етнічних спільнот. З молдованами та румунами предки сучасних українців завжди жили в злагоді. Українська, молдавська і румунська мови зовсім не схожі, та нас єднає релігія – православ'я. Звідси багато спільного у культурі та побуті трьох народів.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Великі групи румун та молдаван проживають на теренах України в тих регіонах, які межують із їхніми країнами. Найбільше представників Молдови проживають на півдні України, а також у Вінницькій, Полтавській, Чернівецькій та Кіровоградській областях, а представники Румунії, переважно у Чернівецькій та Закарпатській. Осередки румун та молдаван, які проживають на території України, розвивають свою культуру, вивчають свою історію та рідну мову, зберігають ідентичність. Вони мають власні теле- та радіопередачі, які транслюються рідною мовою, щороку проводяться різноманітні фестивалі та конкурси.

Румунська та молдавська музичні культури тісно пов'язані між собою. Більшість народних пісень виконуються одноголосно, мають складний ритм, переважно – швидкий та жвавий темп.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

I Молдавська народна пісня «Іоанну»

Румунська народна пісня «Назад Сейт»

Послухайте молдавську народну пісню «Іаонну» та румунську народну пісню «Назад Сейт». Порівняйте пісні за характером, мелодією, ритмом, динамікою.

Народні танці румун і молдован дуже темпераментні, яскраві, барвисті та ритмічно різноманітні. Найвідоміші з них є жок, сирба, хора, молдовеняска. (Переглянути народні молдавські та румунські танці в мережі інтернет).
Всі танці, а також більшість пісень виконуються під супровід народних інструментів, серед яких багато едентичних українським народним інструментам. Так, до струнно-щипкових інструментів належать, вже відомі вам, кобза та цимбали, до духових – флуер та кавал (пастушача сопілка), чимпой (волинка), бучум (трембіта), найпопулярнішим інструментом є скрипка.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Поспівка до-сі-до-ре, підручник (с.41)

Н.Май «А я живу на рідній Україні» (QR код, ноти і слова)

Перед вивченням пісні «А я живу на рідній Україні», об'єднайтеся у дві групи та заспівайте поспівку в швидкому, помірному та повільному темпах.

Робота над піснею:

- розучування пісні (робота з текстом);

- робота над

диханням;

- робота над фразуванням;

- робота над одночасним початком співу;

- робота над

артикуляцією;

- робота над характером пісні.

Виконайте в характері та урочисто пісню дуетом, тріо, ансамблем, хором.

VII. ГРА «ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДЬ»

Учитель співає запитання, а учень має скласти і проспівати відповідь, або ж співається початок музичної фрази, а учень має придумати її закінчення.

IX. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З музичною культурою яких народів ви познайомилися?

Що характерно для народних молдавських та румунських пісень?

Які народні танці ви запам'ятали?

Що характерно для народних танців?

Які народні інструменти використовують румуни і молдавани?

Урок №13 (музичне мистецтво) Веселковий водограй

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом болгарського народу, який проживає на теренах України; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, повагу до мистецтва різних народів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: мелізми, хоро, риченіца.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Болгарська музична культура є однією із складової багатонаціональної культури України. Болгари проживають у своїй більшості на півдні нашої держави, а саме в Одеській та Запорізькій областях. Вивчається болгарська мова та історія, відзначаються національні свята, проводяться концерти і різноманітні конкурси, болгарською мовою видаються газети та підручники, ведеться теле - та радіомовлення.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Народна музика болгар зберігає свою самобутність, для неї характерна наспівність, але дуже часто мелодії пісень прикрашаються різноманітними мелізмами.

Мелізми - різні мелодійні прикраси звуку, які не міняють темп і ритмічний малюнок мелодії. Позначаються в нотному запису спеціальними знаками або дрібними нотами.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

I Болгарські народні пісні «Грає флейта», «Радопська»

Народні пісні, переважно, співаються одноголосно, хоча є чимало хорових творів, де звучить багатоголосся.

Послухайте хорову пісню «Грає флейта», яка виконується акапельно, і народну пісню «Радопська», у сучасній обробці.

Пригадайте, який спів називається акапельним.

Схарактеризуйте та порівняйте

прослухані пісні.

Багаті традиції мають і народні болгарські танці, які часто виконуються масово під двоголосний або хоровий спів.

Танці бувають обрядовими, трудовими, карнавальними та календарно-святковими. Найбільш популярними є танці хоро і риченіца.

Хоро – масовий танець, різновид хороводу. Він

виконується будь-якою кількістю виконавців, незалежно від статі.

Риченіца – це танець-імпровізація. Його виконують танцюристи, які в руках тримають хустки. Найчастіше болгарські танці виконують під аккомпанемент оркестру народних інструментів, до якого входять народні інструменти Болгарії, такі як гайда (волинка), кавал (дудка), тамбур, тимпан (барабан).

(В мережі інтернет переглянути танці «Хоро» та «Шопська риченіца»).

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і О.Янушкевич, М.Ясакова, «Веселкова пісня», підручник(с.47)

Запальна і весела «Веселкова пісня» подарує вам гарні настрій. Прослухайте її та заспівайте.

В якій формі написана пісня?

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

VII. РИТМІЧНИЙ КАНОН

Розділіться на три групи та виконайте ритмічний канон.

Металофони I P I P P P P I I P I P P P P I

Маракаси I P I P P P P I I P I P P P P I

Бубни I P I P P P P I I P I P P P P I

IX. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З музичною культурою якого народу ви сьогодні познайомилися?

Що характерно для болгарських народних пісень?

Що таке мелізми?

Які бувають болгарські народні танці?

Назвіть болгарські народні інструменти.

Урок №14 (музичне мистецтво) Мистецька мозаїка

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом угорців, які проживають на теренах України; ознайомити з жанром – рапсодія; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, культуру та повагу до мистецтва інших народів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: чардаш, рапсодія, лашан, фрішка

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До складу багатонаціональної України входять також і угорці, які проживають на теренах нашої держави ще з X століття.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Найбільша частина угорської громади проживає на території Закарпаття, тому тривале сусідство з українцями призвело до мовно-культурного взаємовпливу. Сильному впливу угорської культури піддалися мова, побут, фольклор та музична культура українців. В місцях проживання угорців працюють школи з рідною мовою навчання, діють дитячі заклади, розвивається культура і художня самодіяльність, вивчається історія Угорщини.

Угорщина - це країна, яка має яскравий культурний колорит. Національна музика наповнена контрастами і сильно відрізняється від європейської, хоча включає широку гаму європейських стилів. Угорська музика знайшла свою популярність завдяки Ференцу Лісту, який писав свої музичні твори опираючись на національний фольклор. Угорський фольклор служив також джерелом натхнення для композиторів Б. Бартока, З. Кодая і багатьох інших.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

i Ф.Ліст «Угорська рапсодія №2»

Ференц Ліст (1811-1886 р.р.) – видатний угорський композитор, піаніст, диригент, засновник угорської композиторської школи.

Послухайте «Угорську рапсодію №2» Ф.Ліста, в якій він розповів музичною мовою про свою Батьківщину, історію свого народу. В основі лежать народні мелодії – повільна та лірична пісня «Лашан» і танцювальна мелодія народного танцю «Фрішка».

Рапсодія – музичний інструментальний твір, вид музичної фантазії на народні теми.

В якій музичній формі написана рапсодія? Обґрунтуйте свою відповідь.

Схарактеризуйте кожну частину твору.

Одним із популярних угорських танців є чардаш. Його назва походить з угорської мови, що в перекладі означає шинок, корчма. Для танцю характерні гострий ритм та віртуозні імпровізації. За характером музичну мову чардашу нагадують українські народні пісні «Заспіваймо пісню веселеньку» та «Чорна кура». Перегляньте в мережі інтернет угорський народний танець «Чардаш» та українську народну пісню «Заспіваймо пісню веселеньку».

Порівняйте музичну мову угорського танцю та української пісні.

Які у вас враження від танцю та пісні?

VI. РИТМІЧНА ГРА

Пригадайте, що таке тривалості нот?

Які є тривалості, схарактеризуйте кожну.

Складіть ритмічну вправу з четвертих та восьмих тривалостей та запропонуйте друзям її виконати.

VII. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і О.Янушкевич, М.Ясакова, «Веселкова пісня», підручник(с.47)

Поділіться на дві групи та виконайте пісню «Веселкова», де одна група буде співати, а друга – акомпанувати на музичних інструментах, потім поміняйтеся. Виконуючи пісню, пританцюуйте.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Що нового ви дізналися сьогодні на уроці?

Хто є засновником угорської композиторської школи?

Що таке рапсодія?

Що покладено в основу рапсодії?

Який танець найпопулярніший в угорців? Який його характер?

Урок №15 (музичне мистецтво) Мистецтво рідного краю

Мета уроку: закріпити поняття музичне мистецтво народів, які проживають на території України; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: підсумковий урок.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні ми проведемо наш урок у вигляді фестивалю «Україна – багатонаціональна родина», де кожен із вас зможе взяти участь. Особливістю нашого класного фестивалю буде не лише українське мистецтво, український танець чи пісня, а також мистецтво народів, які населяють нашу державу.

I тур - «Юні хореографи».

танцю та народу, який його створив.

Метелиця Татарський

Чардаш Молдавський

Болгарський

Риченіца Румунський

Хайтарма

Жок

Встановіть відповідність
Румунський

Молдовеняска

Український

II тур – «Знавці українського фольклору».

запитання.

пісень ви знаєте? Дайте характеристику кожному циклу.

На які групи поділяються пісні осіннього циклу? Схарактеризуйте їх.

календарно-обрядову пісню.

III тур – «Упізнай музичний твір».

відповідність між творами та прізвищами композиторів, які їх написали.

М.Лисенко

«Батьківщина – Україна»

«Веселкова пісня»

Бульба»

О.Янушкевич

IV тур – «Золотий голос».

виконайте одну із пісень, яку вивчили в першому семестрі. Народні пісні виконайте з інсценуванням.

«Чи не той то Омелько»

«Їхав козак на війноньку»

рідній Україні»

«Веселкова пісня»

черешнею»

V тур – «Переспівки».

різдвяно-новорічні свята, де будуть лунати пісні й танці, вітання з преїдешніми святами. Пригадайте колядки,

щедрівки, віншування, та виконайте їх.

Дайте відповіді на

Які цикли календарно-обрядових

Заспівайте будь-яку

Установіть

Н.Май

«Ой кряче ворон», з опери «Тарас

Об'єднайтеся у невеликі групи та

«Батьківщина – Україна»

«А я живу на

«По дорозі жук, жук»

«Ой під вишнею, під

Незабаром почнуться

Урок №16 (музичне мистецтво) Творча подорож Європою

Мета уроку: познайомити учнів із музичним мистецтвом Польщі, з польськими танцями мазурка та краков'як; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, повагу до мистецтва Європейських країн.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: мазурка, краков'як.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Музика - це мова, зрозуміти яку можна без перекладу. Зазвичай ми добре відчуваємо настрій, який створює музика, навіть якщо ми не знаємо слів. Музика допомагає Європі, під час якої дізнаємося про національну культуру, музичне, хореографічне та художнє мистецтво Європейських країн. І перша країна, до якої ми завітаємо, це наша сусідка – Польща.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Польща є країною з високою культурою. Всім відомі прізвища поета Адама Міцкевича та письменника Генріха Сенкевича, відомого астронома та вченого Миколи Коперника, фізика Марії Склодовської-Кюрі, художника Яна Матейка, видатного композитора Фридерика Шопена.

Музичне мистецтво Польщі, як і більшості країн, бере свій початок із народних джерел – казок, легенд, танців і пісень. Саме ці жанри були тісно пов'язані між собою. В піснях оспівували звичаї, свята, героїв легенд та казок польського народу, а більшість з них - супроводжували танці. Видатний польський композитор, піаніст і віртуоз Фридерик Шопен дуже любив культуру свого народу, тому часто звертався до польського фольклору. У його

творчій спадщині чимало мазурок та полонезів, які звучать в багатьох концертних залах і не втрачають своєї популярності.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Ф.Шопен, мазурка сі-бемоль мажор

Послухайте мазурку сі-бемоль мажор Ф.Шопена.
музику.

Схарактеризуйте прослухану
В якій музичній формі написан твір? Поясніть.

Мазурка - польський народний танець у жвавому темпі. У швидкому темпі танець подібний до народного танцю обереж, в повільнішому - до народного танцю куваяк, кавалер та дама змінюють свої ведучі ролі.

Ще одним із популярних народних танців є краков'як.

Краков'як - польський народний танець, який перейшов із сільської глибинки до урочистих залів. Складається з невеликих стрибків та підскоків, які виконуються з легкістю, ледве торкаючись землі.

Перегляньте в мережі інтернет народні польські танці – мазурку та краков'як.

Що є спільного

між танцями?

VI. РИТМІЧНА ГРА «ТЕЛЕФОН»

Учитель викликає до себе 6–7 учнів, ставить їх у шеренгу обличчям до класу. Першому він по руці вистукує простий ритмічний малюнок. Цей учень передає його другому, другий – третьому, і так до останнього. Якщо телефон не "пошкоджений", до останнього учня повинен дійти той ритмічний малюнок, який одержав перший учень.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Польська народна пісня «Жайворонок», підручник (с.59)

Польська народна пісня «Жайворонок» дуже схожа до українських пісень своєю співучістю, мелодійністю.

Послухайте її і заспівайте.

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З музичним мистецтвом якої країни ви сьогодні познайомилися?

Які ви знаєте польські народні танці? Схарактеризуйте їх.

Про що співається в польських народних піснях?

Хто такий Фридерик Шопен?

Урок №17 (музичне мистецтво) На гостину до Чехії

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Чехії, з народним танцем – полькою; дати поняття терміну – синкопа; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, повагу до мистецтва Чехії.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: полька, слов'янський танець, синкопа.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні ми вирушаємо на гостини до Чехії. Ця країна є центром Європи, її ще називають серцем європейського континенту.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Чеська культура глибока і самобутня, вона піднялася з глибин віків на народних традиціях і мудрості предків. Чехи пишаються своїми традиціями і дбайливо їх передають із покоління в покоління. Чеська музика досить різноманітна. Її історія починається з обрядових пісень і духовних творів. Народні пісні і танці з давніх часів грали важливу роль не тільки в побуті та праці чехів, а й в боротьбі за їх свободу. Народні пісні є невід'ємною частиною життя чеського народу. Їх полюбують співати як дорослі, так і діти. Чеські народні танці гармонійно поєднують в собі жвавість і легкість, плавність і неквапливість. Вони супроводжуються грою на волинці, скрипці, народній арфі та інших інструментах. Візитною карткою національного чеського фольклору є старовинний танець - полька. Він жвавий і веселий, виконується у швидкому темпі.

Полька – чеський народний танець веселого характеру у швидкому темпі. Назва танцю походить від чеського слова *půlka*, що означає «половинний крок». В мережі інтернет перегляньте цей веселий танок.

V. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

Чеська народна пісня «Полька», підручник (с.63)

Чеська народна пісня «Полька» дасть вам змогу не лише заспівати, а також і затанцювати цю веселу пісню-таночок. Виконайте її під інструментальний акомпанемент, а також і караоке (за посиланням). Ви, мабуть, звернули увагу на незвичний ритм пісні, який змінює її характер на більш танцювальний. Це допомагає зробити синкопа.

Синкопа – це зміщення музичного наголосу із сильної долі на слабку.

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

ГРА «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА РОЗМИНКА»

Склавши перші букви слів, прочитайте назви чеських міст.

Барабан – румба – ноти – орган

Оберек – студія – темп – раструб – арфа – варіації – ансамбль

Пульс – ре – альт – гармонія – аншлаг

Кульмінація – остінато – літаври – інтонація - нонет

VI. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

- і А.Дворжак, «Слов'янський танець №2»

У 17 столітті починає розвиватися католицька музика, а під впливом італійської культури відбулося становлення чеської опери. Біля витоків чеської класичної музичної школи стояли Бедржих Сметана і Антонін Дворжак. Ці композитори стали національною гордістю Чехії.

Антонін Дворжак (1842-1904 р.р.) – чеський композитор, диригент і засновник чеської національної класичної музики. Його творчість характеризується глибоким душевним гуманізмом і слов'янською сердечною теплотою. Найвідомішими творами А.Дворжака вважаються «Слов'янські танці», в яких він відобразив життя та побут чеського народу. Особливістю «Слов'янських танців» є те, що композитор не обробляв народні мелодії для своїх творів, а писав саме музику у народному дусі.

Послухайте «Слов'янський танець» №2 А.Дворжака, мелодія якого дуже схожа на українську народну музику. У ньому зіставлені два образи - пісенний, ліричний і танцювальний.

В якій музичній формі написано танець?

Який характер танцю?

Схарактеризуйте контрастні елементи музичної мови.

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З мистецтвом якої країни ви сьогодні познайомилися?

Який танок є візитівкою чехів? Як він перекладається?

Що таке синкопа?

Хто є засновником чеської національної класичної музики?

Які твори А.Дворжака є найвідомішими?

Що є особливістю «Слов'янських танців»?

Урок №18 (музичне мистецтво) Подорож до сонячної Італії

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Італії, визначенням – баркарола; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, повагу до мистецтва італійців.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: гімн, баркарола, Ла Скала

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До тебе, Італіє, світла Відродження мати,

Душа моя світло озветься.

І буду про тебе я довго-предовго співати,

Як завжди, від щирого серця...

Юрій Чернецький

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Сьогодні ми з вами вирушимо до сонячної Італії – колыски музичного мистецтва. Італія - країна з унікальним і вражаючим колоритом, яка здобула любов багатьох мільйонів людей в усьому світі. Вона здавна була однією з найромантичніших країн світу. Сонячна країна була і понині залишається берегинею європейських традицій, християнських витоків, колыскою світових культур. Своїми багатствами Італія завжди приваблювала завойовників. Італійці об'єднувалися, щоби захищатися від безлічі ворогів. В один з таких періодів, у 1847 році, народилася пісня «Брати Італії». Вона стала дуже популярною і більше століття була неофіційним гімном Італії. Офіційно гімном визнано її у 2006 році.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і «Брати Італії», гімн Італії

«Санта Лючія» у виконанні Робертіно Лоретті

М.Лисенко «Баркарола»

Українська народна пісня «Пливе човен»

Послухайте її. Який характер пісні?

Які жанрові особливості

твору? Поясніть.

Італія – Батьківщина оперного мистецтва. Місто Мілан знамените на весь світ оперним театром «Ла Скала», який зіграв величезну роль у розвитку італійської музики і культури. Продовжуючи та удосконалюючи оперні традиції, в Мілані творив класик оперної музики Джузеппе Верді.

Джузеппе Верді (1813-1901 р.р.) – один із найвидатніших оперних драматургів у музичному мистецтві 19 століття. Його опери вважаються одними з найвидатніших всіх часів і досі не сходять зі сцен оперних театрів усього світу. Композитором написано 26 опер.

Послухайте триумфальний марш з історичної опери «Аїда».

Опишіть картину,

яку ви уявили під час слухання музики.

Італійське місто Венеція славиться піснями гондольєрів – баркаролами. Гондольєри, це люди, які керують гондолами, плаваючи міськими каналами.

Баркарола – пісня

венеціанських гондольєрів.

У характері баркароли написано

італійську пісню «Санта Лючія». Послухайте її у виконанні відомого італійського співака Робертіно Лоретті.

Одним із відомих інструментальних творів Миколи Лисенка є «Баркарола», в якій композитор використав українську народну пісню «Пливе човен». Цей твір є одним із найкращих творів композитора, в ньому виражено любов до української пісні та рідної природи.

Визначте особливості музичної мови.

В якій музичній

формі написано твір?

VI. РИТМІЧНА ГРА «ЛУНА»

VII. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Польська народна пісня «Жайворонок», підручник (с.59)

Заспівайте мелодійну та ліричну пісню «Жайворонок».

Що є спільного між піснею «Жайворонок» та італійською піснею «Санта Лючія»?

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З мистецтвом якої країни ви сьогодні познайомилися?

Як називається гімн Італії?

Що таке баркарола?

Хто з українських композиторів написав інструментальний твір «Баркарола»?

Яку народну пісню покладено в основу «Баркароли»?

Верді?

Хто такий Джузеппе

Урок №19 (музичне мистецтво) Калейдоскоп мистецтва Німеччини

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Німеччини, поняттям – канон, лендлер; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею, виховувати повагу до німецької музичної культури.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований

Основні поняття: канон, лендлер, вальс.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Німеччина — Батьківщина багатьох відомих митців. Увесь світ шанує письменників Й. Гете, Ф. Шиллера, Л. Фейхтвангера, Т. Манна, художників А. Дюрера, Л. Карнаха Старшого та ін. Класична музика Німеччини — одне з її найбільших мистецьких досягнень, гордість німецького народу. Твори видатних композиторів Й. С. Баха, Л. Бетховена, Г. Ф. Генделя, Р. Вагнера є надбанням не лише німецької, а й світової культури.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

З німецькими композиторами ми з вами більш детально будемо знайомитися на уроках музичного мистецтва в середній школі, а сьогодні зануримося в народне мистецтво Німеччини. Різноманітні та цікаві за жанрами німецькі народні пісні. Серед великої кількості жанрів, найбільш популярними є балади, історичні та жартівливі пісні, ліричні, пісні про батьківщину та мандрівників. Великий пласт займають дитячі пісні - серед яких багато пісень про тварин, про погоду, є дражнилки, лічилки, найрізноманітніші хороводні та танцювальні пісні. Як і пісні для дорослих, дитячі пісні співаються переважно хором.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Що таке канон?

Основні поняття: шпільмани, камерна музика, варіації, варіаційна форма.

Наша подорож музичною країною триває. Сьогодні нас очікує – Австрія, держава, яка знаходиться в Центральній Європі.

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

Й.Гайдн, Л.Бетховен, В.Моцарт та Ф.Шуберт.

Вольфганг Амадей Моцарт (1756-1791 р.р.) – видатний австрійський композитор, піаніст, скрипаль, диригент, представник Віденської класичної школи, геній світового музичного мистецтва. В музиці Моцарта переважає

життєрадісність, ясна і витончена лірика, віддзеркалюються передові ідеї тогочасної епохи – віра в торжество і справедливість

v. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

В.А.Моцарт, «Маленька нічна серенада», I частина

В.А.Моцарт, Варіації на тему французької народної пісні «Пастух»

Послухайте I частину «Маленької нічної серенади». Схарактеризуйте засоби музичної виразності, які використав композитор.

Який характер музичного твору?

В якій музичній формі написано I частину «Маленької нічної серенади»? Поясніть.

vi. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і І Тарнавська, Т.Демчук, «Сонечко», підручник (с.75)

Життєрадісна й весела пісня «Сонечко», композиторки Ірини Тарнавської, подарує вам гарний настрій.

Послухайте та заспівайте її з танцювальними рухами.

Сьогодні ви познайомитеся ще з однією музичною формою, яка називається варіації. Як ви можете пояснити значення цього слова?

Варіації, або варіаційна форма - музична форма, яка складається з основної теми та кількох частин-варіацій, що являють собою змінену тему.

Багато композиторів писали свої твори у варіаційній формі. В.Моцарт написав варіації на тему французької народної пісні «Пастух».

Послухайте цей твір, та визначте кількість варіацій у ньому. Якими музичними засобами композитор варіював основну тему?

vii. РИТМІЧНА ГРА

Спробуйте зробити ритмічні варіації в групах на задану ритмічну тему

п п п і п і п і

viii. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

З музичним мистецтвом якої країни ви сьогодні познайомилися?

Хто такі шпільмани?

Що таке камерна музика?

Чим відрізняється музика В.А.Моцарта?

Що таке канон?

З якими творами В.А.Моцарта ви познайомилися на уроці? В чому їх особливість?

Урок №21 (музичне мистецтво) Вишукана Франція

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Франції; познайомити з музичним поняттям – шансоньє; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до французького музичного мистецтва.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: шансоньє, романтизм, програмна музика, канон.

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Франція – це чудотворна земля в серці Європи. Тут є свої пейзажі, гідні захоплення, свої визначі.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТні пам'ятки, пісні, вірші, свій національний колорит.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Ми продовжуємо з вами подорожувати країнами Європи і сьогодні побуваємо у вишуканій Франції.

Французька мова дуже музична та мелодійна. Навіть найпростіші слова і фрази таять в собі музику і в будь-який момент готові перетворитися на пісню. Музична культура Франції - одна з найцікавіших і впливових європейських музичних культур, вона почала свою історію на багатому шарі народної пісні. Поступово формуючись, французи набували кращих традицій інших культур, переосмислюючи надавали нове звучання та імпульс музичним творам. Як результат, французька музика – це живий організм, який змінюється, перетворюється і продовжує рости.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і «Під небом Парижу», пісня у виконанні Ш.Азнавур

Г.Берліоз, «Фантастична симфонія», фрагмент II частини «Бал»

Послухайте пісню «Під небом Парижу», яка є візитівкою Франції, а виконує її відомий шансоньє – Шарль Азнавур.

Шансоньє - французький естрадний співак, виконавець жанрових пісень, часто автор слів і музики до них.

Початок 19 століття – це становлення французької романтичної опери та французького музичного романтизму, яскравим представником та засновником якого був Гектор Берліоз.

Романтизм – художній та ідейний напрямок в мистецтві.

Гектор Берліоз (1803-1869 р.р.) – французький композитор-романтик, диригент, музичний критик. Увійшов в історію, як сміливий художник, що розширив виражальні можливості музичного мистецтва і як романтик та творець програмної симфонічної музики.

Пригадайте, яка музика

називається програмною?

Послухайте фрагмент II частини «Фантастичної симфонії» Г.Берліоза, який називається «Бал». Поміркуйте і дайте відповідь на питання, чому фрагмент, який ви прослухали, називається «Бал»?

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Французька народна пісня «Пастух», підручник (с.79)

Заспівайте французьку народну пісню «Пастух» каноном. Спочатку всі разом співайте з назвою нот, потім зі словами. Розділіться на дві групи і заспівайте каноном.

Чи знайома вам мелодія пісні? Де ви її чули?

VII. ГРА «МУЗИЧНИЙ МАГАЗИН»

Учитель по черзі вмикає

записи звучання різних музичних інструментів, а учням необхідно впізнати який музичний інструмент продається зараз в магазині.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим вам сподобався урок?

З музичним мистецтвом якої країни ви сьогодні познайомилися?

Хто такий шансоньє?

Яка пісня є візитівкою Франції?

Що таке програмна музика?

Якими засобами Г.Берліоз зобразив бал у «Фантастичній симфонії»?

Урок №22 (музичне мистецтво) Казкова Скандинавія

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом країн Скандинавії; дати визначення поняттю – симфонічна поема; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, вміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва різних країн.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: симфонічна поема, сага, руна.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні ми побуваємо в країнах Скандинавії. На узбережжі холодного Північного моря розташувалась найпівнічніша країна Європи - Норвегія. Країна славиться своєю величю і суворою природою. Більша частина її території зайнята Скандинавськими горами. Головний скарб Норвегії - її природа. Тисячі затишних бухт і фьордів на узбережжі, невисокі гори, вкриті лісами й луками, створюють неповторний колорит. Фьорд – довга, вузька морська затока.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Слово вчителя.

Корені норвезької культури походять від традицій вікінгів, середньовічної епохи і саг. Сага – давньоскандинавське поетичне сказання. Майстри норвезької культури досить часто відчували вплив західноєвропейського мистецтва, але завжди намагалися відобразити у своїй творчості специфіку рідної країни. Бідність, боротьба за незалежність, захоплення природою – всі ці теми проявляються у норвезькій музиці, літературі і живописі. Норвегія подарувала світу видатного композитора – Едварда Гріга.

Едвард Гріг (1843-1907 р.р.) – норвезький композитор, піаніст, диригент, засновник норвезької класичної музики. Його музика зображує конкретні музичні образи, тому велике значення в творчості композитора займає програмна музика, яка опирається на втілення вражень від поетичних образів природи, народної фантастики і побуту.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Е.Гріг, «Норвезький танець №2»

Ян Сібеліус, симфонічна поема «Фінляндія» - фрагмент поеми, «Серенада далеких холмів».

Послухайте Норвезький танець №2 Едварда Гріга, в якому композитор зобразив музичною мовою народний побут та суворість норвезької природи.

В якій музичній формі написано танець?

Схарактеризуйте кожну частину танцю.

Якими засобами музичної виразності описано побут та природу Норвегії?

Фінляндія - країна білих ночей і північних сяйв, безкраїх лісів і сотень тисяч блакитних озер, безлічі мальовничих островів і неосяжних сніжних просторів Лапландії, відома багатьом як батьківщина Санти.

Найдавніша фінська музика представлена пастушими награваннями, епічними піснями - «рунами», та обрядовим фольклором. Середньовічна музика Фінляндії знаходилась під впливом католицьких релігійних пісень. В 20 столітті у Фінляндії виникає національна композиторська школа, яскравим представником якої став [Ян Сібеліус](#).

Ян Сібеліус (1865-1957 р.р.) – фінський композитор і скрипаль. У своїй творчості композитор використовував

елементи фінської національної музики і засобами музичного мистецтва передавав пейзажі, епізоди з історії та народні легенди.

Симфонічна поема «Фінляндія», Яна Сібеліуса, займає чільне місце у фінській культурі. Композитор музичною мовою змалював історію свого народу. Послухайте фрагмент поеми, який називається «Серенада далеких холмів».

Симфонічна поема - жанр [симфонічної музики](#), одночастинний твір для [симфонічного оркестру](#) з програмою літературного, живописного, чи історичного походження.

Що є незвичного у звучанні музичного твору?

Схарактеризуйте засоби музичної

виразності, які використав композитор.

Опишіть картину, яку ви уявили під час слухання музики.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Французька народна пісня «Пастух», підручник (с.79)

Виконайте каноном французьку народну пісню «Пастух».

VII. РИТМІЧНА ВПРАВА

Складіть з четвертих та восьмих тривалостей ритмічну вправу. Запропонуйте друзям виконати ритмічну вправу в парах та в групах.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З музикою яких країн ви сьогодні познайомилися?

Що характерно для скандинавських країн?

Е.Гріг є представником якої країни?

Що характерно для його музичних творів?

Я.Сібеліус є представником якої країни?

Як називається симфонічна поема Я.Сібеліуса?

Дайте визначення симфонічній поемі.

Урок №23 (музичне мистецтво) Балтійське різнобарв'я

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом країн Балтики; закріпити поняття симфонічна поема; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва країн Балтики.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: симфонічна поема, народна пісня.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Продовжуємо нашу подорож країнами Балтики. На узбережжі Балтійського моря знаходяться три сусідні держави – Литва, Латвія та Естонія. Їх ще називають країнами Прибалтики. Вони мають дуже багато спільного в культурі, побуті, історії.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Багато гарних пісень та легенд побутує в Прибалтійських країнах. Любов до рідної землі, що втілилась у музиці, піснях, танцях, поезії, в архітектурі, живописі, скульптурі - є важливою рисою народної культури. Народи

Прибалтики люблять і зберігають власну національну музичну культуру. Співуча душа прибалтів особливо

виразно відобразилася в пісні. Можливо, тому в цих країнах з особливою увагою ставляться до пісенних фестивалів і свят.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Народна литовська пісня «Ліго»

М.Чюрльоніс, симфонічна поема «У лісі» - фрагмент

Послухайте народну литовську пісню до свята літнього сонцестояння, яке називають Ліго, або Янів день. Під час слухання, зверніть увагу на розвиток мелодії, ладове забарвлення та особливості форми.

Народні танці країн Прибалтики – невід’ємна частина художньої творчості. У ліричних, побутових та гумористичних танцях і хороводах різнобічно проявилася обдарованість народу. Танці складалися сторіччями. Одні з них відмирили, а інші – продовжували розвиватися і створили основу для сучасного народного хореографічного мистецтва. Серед народних танців популярними є «Ругяляй» («Жито»), «Ліняліс» («Льонок»), «Гайдис» («Півень»), «Цімду паріс» («Пара рукавичок»), «Йоксу-полька», «Інглізка» та інші. Перегляньте в мережі інтернет один із народних танців країн Прибалтики.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Об’єднайтеся з однокласниками у групи та виконайте пісні, які ви вчили на попередніх уроках.

Одним із видатних композиторів країн Прибалтики є Мікалоюс Константінас Чюрльоніс (1875 – 1911р.р.), який також здобув визнання і як художник.

За своє коротке життя М.Чюрльоніс створив близько 400 музичних п’єс, 300 картин, а також безліч літературних творів, віршів. Більшість його картин розміщені в Національному художньому музеї в Каунасі, Литва. Його праця, як композитора і художника - вплинула на сучасну литовську культуру.

Послухайте фрагмент симфонічної поеми «В лісі».

Що таке симфонічна поема?

Який душевний стан передає музичний твір?

викликала ця музика?

Які почуття у вас

У чому, на вашу думку, її краса?

VI. ГРА «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА РОЗМИНКА»

Викреслити зайве слово

1.Латвія, Молдова, Естонія, Литва
контрабас

2.Скрипка, сопілка, віолончель,
3.Легато, форте, піано, фортісімо

4.Симфонія, симфонічна поема, симфонічна картина, вальс

5.Восьма, ритм, ціла, четвертна

6.Ритм, темп, танець, динаміка

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

З музичним мистецтвом яких країн ви сьогодні познайомилися?

Що таке симфонічна поема?

Що характерно для народної музики країн Балтики?

Які народні танці ви запам’ятали?

Чим, крім написання музичних творів, визнаний М.Чюрльоніс?

Урок №24 (музичне мистецтво) Мотиви Закавказзя

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом народів Закавказзя; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичної культури різних народів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: музичний портрет, музична виразність

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нас запрошують на гостини країни Закавказзя – Грузія, Вірменія й Азербайджан. Щоб зрозуміти мистецтво цих країн, потрібно обов'язково ознайомитися з чарівною гірською природою.

(Перегляд в мережі інтернет відео про красу природи Закавказзя).

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Музична культура закавказьких країн дуже давня. Кожен народ має свої національні фольклорні здобутки. В музичному мистецтві різних народів можна знайти спільні й відмінні ознаки. Розпочнемо нашу подорож із Грузії.

Пісенна творчість грузинів переважно лірична, адже в ній оспівується саме життя. Грузинські мелодії надзвичайно гарні, а ритм пісень завжди запрошує до танцю.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Віночок грузинських народних пісень: «Чакруло», «Апарика», «Ти – лоза», «Кириалеса»;

А.Хачатурян, «Гопак» з балету «Гаяне»;

Азербайджанська народна пісня «Давай».

Послухайте віночок грузинських народних пісень.

Які характерні

інтонації, особливості ритму й інші засоби виразності відрізняють грузинські пісні від українських?

Найбільшої популярності набула лезгинка, один із традиційних кавказьких танців. Танцюристи, наче змагаючись, демонструють віртуозність, невтомність і спритність. Виконують лезгинку, як сольний чоловічий танець, а також у парі з жінкою.

(Перегляд в мережі інтернет кавказької лезгинки).

Інша гірська країна, яка розташована на сході – Вірменія. Музичне мистецтво Вірменії життєрадісне та темпераментне. Одним із представників композиторської школи є Арам Хачатурян.

Арам Хачатурян (1903 – 1979р.р.) – видатний вірменський композитор, диригент і педагог. Засновник вірменської балетної і симфонічної музики, творець перших блискучих зразків вірменського інструментального концерту. У більшості творів композитора можна почути народні мелодії. Також у своїй творчості А.Хачатурян поєднав найкращі здобутки музичного мистецтва Вірменії, Грузії, України та інших країн. Прослухавши гопак із балету «Гаяне», ви всі впізнаєте українські народні мелодії, які використав композитор у своєму балеті.

Яким почуттям наповнена музика?

Якими засобами

композитор зобразив колорит українського танцю?

Які почуття вас охоплюють при

прослуховуванні цього твору?

Сусідом Грузії є також і Азербайджан. У вокальному мистецтві країни переважає одноголосся. Більшість пісень виконується під супровід тару та бубна. Мелодія пісень відрізняється особливістю національного колориту, а танцювальна основа є своєрідним орнаментом.

Послухайте азербайджанську народну пісню «Давай»

У чому

особливість кавказьких інтонацій?

Чим відрізняються кавказькі

інтонації від українських?

Якими почуттями наповнена музика пісні?

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Українська народна пісня «Од Києва до Лубен», підручник (с.91)

Українська народна пісня «Од Києва до Лубен» подарує вам гарний настрій. Заспівайте її під акомпанемент музичних інструментів.

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;

VII. ГРА "ВПІЗНАЙ ПІСНЮ"

Учитель відплескує ритмічний малюнок вивчених пісень. Діти відгадують і називають їх. Потім співають, відплескуючи ритмічний малюнок.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим запам'ятався сьогоднішній урок?

З музичним мистецтвом яких країн ви сьогодні познайомилися?

Що характерно для музики Закавказзя?

Який український танець написано А.Хачатуряном в балеті «Гаяне»?

Чим відрізняється українська народна музика від народної музики Закавказзя?

Урок №25-26 (музичне мистецтво) Чудові інтонації Сходу

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Східних країн; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва різних країн.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: пентатоніка, народна пісня, народні інструменти.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Схід – справа тонка, співається в одній із пісень. Отже, нас запрошує загадковий схід – Китай, Японія та Індонезія.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Музика Китаю — одна з найдавніших у світовій музичній культурі. Народна китайська музика переважно одноголоса, основана на пентатоніці, яка є особливістю східної музики.

Пентатоніка (від грецьких слів «pente» – «п'ять» і «tonos» – «звук») — звукова система, п'ят що має 5 звуків різної висоти у межах октави. Пентатоніка у тій чи іншій формі широко представлена як у сучасній, так і у народній музиці. Вона характерна для традиційної музики країн Далекого Сходу (Китаю, В'єтнаму, Японії, Кореї), Африки, Індії, індіанців, а також для багатьох європейських народів.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Китайська народна мелодія, яка супроводжує чайну церемонію

К.Дебюссі «Пагоди»

Японська народна пісня «Вишня»

Індонезійська народна мелодія «Кольори Яви»

Послухайте китайську народну мелодію, яка супроводжує чайну церемонію і твір французького композитора К.Дебюссі «Пагоди», в основі яких лежить пентатоніка.

У чому особливість східних інтонацій?

Які почуття

вас охоплюють при прослуховуванні цієї музики?

Творчість китайського народу багата і на оригінальні танці. Одним із найоригінальніших танців є - «Тисячорука Гуанінь».

(Перегляд танцю в мережі інтернет).

Китайська музика впливає на культуру Китаю та сусідніх країн, зберігає свою народність, оригінальність та змінюється на сучасний лад.

Японська музика дуже схожа на китайську. Звучання національних японських інструментів, за своїм звуковим тембром, значно відрізняються від звичних для нас інструментів.

Послухайте японську народну пісню «Вишня».

Яким почуттям

наповнена музика?

Чим відрізняються східні інтонації від

українських?

Виберіть слова, які найбільше повно виражають ваше враження

від музики – велич, світло, порив, ніжність, ліричність, радість, загадковість, витонченість. Як ви вважаєте, пісня

«малює» чудовий краєвид чи виражає настрій людини від його споглядання: захопленість красою квітучого саду?

Індонезія – країна Океанії та Південно-східної Азії. Найбільш яскраво національна музична традиція виражена в жанрі гамелана – народного інструментального оркестру, головну роль в якому грають самобутні ударні музичні інструменти: ксилофон гамбанг, металофон гедер, лежачі гонги бананг, барабани геданг. Велику популярність отримали танці островів Ява і Балі, в яких переважає мова жестів. (Перегляд в мережі інтернет одного з індонезійських танців).

Послухайте індонезійську народну мелодію «Кольори Яви».

Опишіть свої враження від цієї мелодії.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Індонезійська народна пісня «Прогулянка з батьком», підручник (с.96)

Виконайте індонезійську народну пісню «Прогулянка з батьком». Під час виконання приспіву імітуйте шумовими інструментами цокіт копит.

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

VII. ГРА «ХТО ЦЕ?»

Пограйте в гру "Хто це". Учням пропонується впізнати товаришів за тембром голосу.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Що сподобалося вам на уроці?

З музичним мистецтвом яких країн ви познайомилися?

Що таке пентатоніка?

Музика яких народів побудована на пентатоніці?

Чим відрізняються східні інтонації від українських?

Урок №27 (музичне мистецтво) Загадкова Індія

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом Індії; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва інших народів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: народня пісня, кавер, сценічний танець, кінотанець

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Індія - країна загадок, чарівності і краси, де безліч способів життя зливаються в один народ. Це дивне змішення мов, звичаїв і вірувань, настільки багатогранне, що потрібне ціле життя для їх пізнання.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Індія – загадкова та яскрава країна. Індійська культура бере свій початок з глибокої давнини. Протягом тисячоліть вона поєднує традиції та звичаї народів, які проживали на її території.

Музичне мистецтво Індії різноманітне й багате за стилями, мелодикою, жанрами, темами. В основі індійської музики лежить поєднання таких жанрів, як вокальна музика, інструментальна музика та хореографія. Музичному мистецтву в суспільстві надають великого значення. Вважається, що музика має чудодійну силу і впливає на природу і тварин. До жанрів індійської музики належать оригінальні релігійні та народні мотиви, сучасні рімейки традиційної музики, різні напрямки сучасної музики, в яких зберігається національний колорит.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Індійська народна пісня «Тум привіт» (кавер)

Послухайте сучасний кавер на народну індійську пісню «Тум привіт».

Кавер - відома музична композиція або пісня, у виконанні іншого музиканта чи колективу.

Якими почуттями наповнена ця музика?

Які інтонації,

особливості ритму та інші засоби музичної виразності характерні для прослуханої пісні?

Невід'ємною частиною музичного мистецтва Індії є танець. Він зародився в країні близько 5000 років як самостійний музичний жанр, і носив релігійний характер. При спорудженні храмів архітектори передбачали майданчики, або невеликі зали для виконання танців. Індійський танець є синтетичним жанром, до якого входять музика, поезія, пантоміма і драматичне мистецтво. Танцювальні костюми символізують щастя, силу, енергію життя, тому вони завжди в насичених та яскравих кольорах.

(Перегляд індійського танцю в мережі інтернет).

Ще одним із провідних жанрів музичного мистецтва Індії є сценічний танець, або його ще називають – кінотанець.

Цей жанр з'явився одночасно з комерційними фільмами. Кінотанець є синтезом класичних, народних та європейських танців. Він завжди відповідає духу часу: використовується комп'ютерна графіка, сучасні мелодії і ритми, різні спецефекти.

Перегляньте в мережі інтернет декілька індійських кінотанців.

Поділіться своїми враженнями після перегляду танців.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і Заспівайте пісню «Прогулянка з батьком», під час виконання приспіву імітуйте шумовими інструментами цокіт копит.

Розділіться на групи та виконайте пісню «Од Києва до Лубен», де одна група буде акомпанувати на музичних інструментах, а інші співати та виконувати танцювальні рухи. Зробіть інсценування пісні.

VII. ГРА «МУЗИЧНИЙ МАГАЗИН»

Пограйте в гру «Музичний магазин». Учитель включає фрагменти звучання різних музичних інструментів.

Потрібно відгадати звучання інструментів симфонічного оркестру.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Що вам запам'яталося після уроку?

Чим відрізняється індійське музичне мистецтво від інших?

Що характерно для індійських танців?

Що таке кінотанець?

Що таке кавер?

Урок №28-29 (музичне мистецтво) Візерунки африканських ритмів

Мета уроку: познайомити учнів з музичним мистецтвом народів Африки; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва народів різних країн і континентів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: народна пісня, хор, ритм, ансамбль

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Африка є унікальним континентом в плані різних наукових досліджень і не тільки. Інтерес до цієї частини світу відчували як європейські мореплавці, так і сучасні представники мистецтва.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Продовжуємо нашу музичну подорож Африкою. Африка – це дивовижний і цікавий континент зі своєю культурою, мистецтвом, традиціями. Він зберігає чимало загадок і таємниць.

(Перегляд в мережі інтернет відео про цей загадковий континент).

До пісенного мистецтва африканського народу входять такі жанри народних пісень, як ліричні, трудові, героїчні, колицкові. Але будова цих пісень відрізняється від європейських. В африканських піснях хор, а він досить часто складається з глядачів, повторює мелодію і текст за солістом.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Пісня африканських пігмеїв «Жовта ящірка»

Звучання африканських барабанів

Послухайте одну із пісень африканських пігмеїв, яка називається «Жовта ящірка».

Які ваші враження після прослуханої пісні?

Чи схожа вона на

народні пісні, які ми звикли слухати?

Які використовуються засоби

музичної виразності?

Які музичні інструменти є головними?

Музична культура в Африці не виконує розважальну роль, а допомагає мешканцям у роботі, у проведенні релігійних обрядів та свят. Африканські барабани є не лише музичними інструментами, а ще є засобом сповіщення, передачі інформації.

Послухайте звучання африканських барабанів

Саме ритми є основою африканської музики. Вони доволі складні: в ансамблі музикантів можуть звучати одночасно різні ритми, створюючи складний ритмічний візерунок.

Цікаві та різноманітні африканські танці. Вони поділяються на професійні, чоловічі та жіночі. Танець в Африці – це злиття ритму і руху. Танець може бути частиною магічного обряду, частиною ритуалу вигнання нечистої сили, проявом прагнення до свободи, різних почуттів.
Перегляньте в мережі інтернет африканські народні танці, та поділіться з друзями своїми враженнями.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

і О.Вратарьова, І.Кириліна, «Зелене слонення», підручник (с.106)

Весела ритмічна пісня «Зелене слонення» подарує вам гарний настрій. Виконайте її під власний акомпанемент на шумових інструментах та з танцювальними рухами.

Вивчення пісні:

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

VII. РИТМІЧНА ВПРАВА

Об'єднайтеся у три групи – маракаси, бубни, металофони, та виконайте ритмічну вправу: спочатку всі разом, а потім каноном.

І П П І П П І П П П П П П П П П

Придумуйте свій варіант ритмічної вправи та запропонуйте друзям виконати її на шумових інструментах.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Що вам сподобалося на уроці?

З музичним мистецтвом якого континенту ми сьогодні познайомилися?

Що є характерним для вокальної африканської музики?

Які музичні інструменти є провідними? Чому?

Що собою уявляє африканський танець?

Які є танці в Африці?

Урок №30-31 (музичне мистецтво) Мистецька Америка

Мета уроку: познайомити з музичним мистецтвом Америки; продовжувати ознайомлювати учнів з особливостями та властивостями музичної мови; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею; виховувати повагу до музичного мистецтва різних країн та континентів.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Основні поняття: ритм, африканська культура, європейська культура, опера, колискова, блюз, рапсодія.

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наша подорож триває і сьогодні ми відвідуємо Сполучені Штати Америки.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Мистецтво Америки цікаве і різноманітне. У багатонаціональній музичній спадщині є чимало запальних і темпераментних танців, народних пісень, які передають дух американської традиційної культури. На фольклорній основі зароджувалися різні музичні стилі та жанри.

Музичне мистецтво увібрало в себе африканські ритми й інтонації та європейські професійні традиції.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

і Народні американські пісні «Янкі Дудль» та «Йон Йонсон»

Дж. Гершвін «Рапсодія в стилі блюз»

Дж.Гершвін, колискова «Summertime» з опери «Поргі і Бесс»

Український гурт «La Vivo», «Summertime»

Послухайте дві народні американські пісеньки «Янкі Дудль», про сміливого вершника та жартівливу - «Йон Йонсон». Слухаючи пісні, зверніть увагу на розвиток мелодії, ладове забарвлення, ритмічні інтонації, характер музики.

Зробіть порівняльну характеристику прослуханих пісень.
героїв?

Якими ви уявили

Одним із найвідоміших композиторів Америки є Джордж Гершвін.

Джордж Гершвін (26.09.1898 - 11.07.1937р.р.) — [американський композитор](#). Народився у районі Бруклін, [Нью-Йорк](#), у сім'ї емігрантів з [України](#). Його твори мали великий успіх серед публіки, а також виконавців, багато з них використовували для фільмів.

Послухайте твір Дж.Гершвіна «Рапсодія в стилі блюз», зверніть увагу на оригінальність мелодики і ритму, яскравий національний колорит.

Блюз – жанр вокального та інструментального музичного мистецтва, вид афроамериканської традиційної музики. Тематика блюзу побудована на соціальних темах життя афроамериканського населення.

Які почуття у вас викликала ця музика?

У чому, на вашу

думку, її краса?

Як розвиток мелодії допомагає

передати настрій?

Перша національна американська опера «Поргі і Бесс», автором якої є саме Дж.Гершвін, вважається взірцем сучасного оперного мистецтва. У ній композитор використав мотиви народної пісенної творчості афроамериканців. Популярність цієї опери не згасає й сьогодні.

Найвідомішим номером опери є колискова «Summertime». За основу її написання Гершвін взяв українську колискову пісню [«Ой ходить сон коло вікон»](#), яку він почув у Нью-Йорку в 1929 році у виконанні Українського національного хору під керівництвом [Олександра Кошиця](#).

Послухайте колискову з цієї опери.

Які

характерні інтонації, особливості ритму та інші засоби виразності відрізняють прослухану колискову від українських колискових пісень?

Які почуття передає музика?

Яку картину у вашій уяві намалювала музика колискової?

Український гурт La Vivo об'єднав дві колискові пісні - українську «Ой, ходить сон» та американську «Sammertime», яку ви вже прослухали, в один вокальний твір. Послухайте його. Зробіть порівняльну характеристику двох пісень.

V. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

Л.Горова «Дитячі мрії», підручник (с.112)

Інтонації і мелодія пісні «Дитячі мрії» дуже схожі з інтонаціями колискових пісень. Послухайте і заспівайте її в характері.

Вивчення пісні:

- розучування пісні (робота з текстом);
- робота над диханням;
- робота над фразуванням;
- робота над одночасним початком співу;
- робота над артикуляцією;
- робота над характером пісні.

VI. ГРА «МУЗИЧНИЙ ЛАНЦЮЖОК»

Знайдіть в ланцюжку музичні жанри.

Симфонія-архітектура-гончарство-театр-пісня-малювання-скульптура-прелюдія-живопис-п'єса-симфонічна поема-оповідання-увертюра-марш.

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чим запам'ятався вам урок?

З музичним мистецтвом якого континенту ми сьогодні познайомилися?

Що увібрало у себе музичне мистецтво Америки?

Хто є найвідомішим композитором Америки?

Що використовував Дж.Гершвін у своїй опері «Поргі і Бесс»?

На основі чого написано відому колискову «Summertime»?

Урок №32-33 (музичне мистецтво) Повернення в сучасну Україну

Мета уроку: вчити дітей любити і поважати національну музичну культуру, її традиції; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований

Основні поняття: народна пісня, жанри пісень, оперний співак/співачка, Ла Скала

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Привітний і світлий наш сонячний дім,

Як радісно й весело жити у нім.

Тут мамина пісня і усмішка тата.

В любові й добрі тут зростають малята.

Дзвінка наша пісня до сонечка лине:

«Мій сонячний дім — це моя Україна!»

Андрій Німенко

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Фронтальна бесіда з переглядом демонстраційного матеріалу, підготовленого вчителем.

Ось і завершується наша музична подорож країнами світу і ми повертаємося додому, до рідної неньки України.

(Перегляд в мережі інтернет відео про сучасну Україну).

Найбільшими характерними рисами українського народу є музичність і співучість. Наша музична культура має багату історію. А народні пісні є душею українського народу.

V. СЛУХАННЯ МУЗИКИ

I віночок українських народних пісень

Тіна Кароль «Україна – це ти»

«Рече та стогне Дніпр широкий»

«Пісня про рушник»

Тарас Петриненко «Україна»

Послухайте віночок українських народних пісень, в якому ви почуєте різножанровість та різнохарактерність народної музичної культури нашого народу.

Які почуття вас охоплюють при прослуховуванні пісень?

Чи змінюється ваш настрій?

Які риси

українського характеру передає музика?

У репертуарі сучасної співачки Тіни Кароль є чудова пісня «Україна – це ти». Прослухайте її, а потім заспівайте у характері.

VI. ВОКАЛЬНО - ХОРОВА РОБОТА

Тіна Кароль «Україна – це ти»

Тарас Петриненко «Україна»

Однією із улюблених пісень нашого народу є пісня «Рече та стогне Дніпр широкий», на слова Тараса Шевченка.

Вона стала своєрідним гімном українців. В наш час пісня прикрашає ефіри І програми національного радіо та Всесвітньої служби «Радіо України», а в часи Другої світової війни, мелодія пісні «Рече та стогне Дніпр широкий», звучала як позивний на українському радіо. А візитівкою нашої країни стала «Пісня про рушник». Ці вокальні твори неодмінно присутні у репертуарі кращих голосів сучасного музичного мистецтва України. Так, відома оперна співачка Ольга Чубарева, разом із зірками опери «Ла Скала» - Лоренцо Декаро та Козімо Оресте, виконала пісню «Рече та стогне Дніпр широкий», а провідний український оперний співак Володимир Гришко наповнив новим звучанням «Пісню про рушник». Послухайте ці твори, якщо знаєте слова, можете підспівувати.

А чи знаєте ви, що наша Україна має свої чудеса, які розташовані у різних куточках країни? 7 чудес – рукотворних, тобто збудованих людиною і 7 природних чудес, які створила сама природа, без участі людини. (Перегляд відео про чудеса України в мережі інтернет).

Перлиною сучасного музичного мистецтва можна назвати пісню відомого композитора Тараса Петриненка - «Україна». Ця пісня єднає усіх нас, для кого ця земля є Батьківщиною. Давайте послухаємо і заспіваємо її.

Наша Україна є однією з чудових країн світу, яку не можна не любити і не цінити, отже бережемо Україну і насолоджуємося піснями про неї.

VII. ГРА «ВИКРЕСЛИ ЗАЙВЕ СЛОВО»

1. Вишиванка, шаровари, шуба, плахта
2. Веснянки, колискові, щедрівки, колядки
3. Гарбуз, буряк, часник, банан
4. Прага, Київ, Львів, Одеса
5. Борщ, вареники, гамбургер, пампушки
6. Гопак, козачок, чардаш, аркан

VIII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Вербальне схвалення відповідей учнів.

Запитання учням:

Чи сподобався вам урок?

Які українські пісні є візитівкою нашої країни?

Що характерно для українських народних пісень?

Які ви знаєте жанри українських народних пісень?

Кого ви знаєте із сучасних українських композиторів і співаків?

Урок №34 (музичне мистецтво) Мистецтво єднає світ

Мета уроку: закріпити та узагальнити знання з музичного мистецтва за 4 клас; розвивати емоційну сферу учнів, уміння розрізняти настрої музики; виховувати в учнів культуру слухання музики та зацікавленість нею.

Матеріали та обладнання: фортепіано, ПК, проектор, екран, фонохрестоматія.

Тип уроку: узагальнюючий

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчальний рік добігає свого кінця. Він був насиченим і цікавим. Ви дізналися багато нової та корисної інформації, подорожували багатьма країнами та континентами, співали гарних пісень та слухали різноманітні музичні твори.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Учитель повідомляє учням тему уроку, спільно з ними формулює мету та завдання уроку.

Настав час закріпити здобуті вами знання. Урок буде незвичайним, ви будете подорожувати музичною країною.

Пам'ятайте, що музична мова зрозуміла кожній людині без перекладу, вона є багатонаціональною.

Зупинка «Музична»

Встановіть відповідність між країнами та композиторами, які жили і працювали в цих країнах.

Ф.Шопен	Франція
А.Дворжак	Америка
Я.Сібеліус	Італія
Дж.Гершвін	Україна
Я.Хачатурян	Польща
В.Моцарт	Фінляндія
Г.Берліоз	Норвегія
Е.Гріг	Вірменія

Д.Верді	Чехія
М.Лисенко	Австрія

Зупинка «Танцювальна»

Потрібно відгадати походження народних танців і дати характеристику кожному танцю одним-двома реченнями.

Мазурка – це...

Полька – це...

Краков'як – це...

Лендлер – це...

Лезгинка – це...

Гопак – це...

Чардаш – це...

Зупинка «Ребуси»

Відгадайте назви нот та розв'яжіть ребуси

-робок; пара -ка; так- ; -бус; де- -во;

-вка; ; -мка

-нера; сара- -н; -м'я; га- -вина.

Зупинка «Пізнавальна»

Оберіть правильний варіант відповіді.

1. Полька - це:

- А) польський народний танець
- Б) болгарський народний танець
- В) чеський народний танець

2. Синкопа – це:

- А) зміщення музичного наголосу із сильної долі на слабку
- Б) швидкість музичного руху
- В) гучність звучання

3. Баркарола – це:

- А) весела жартівлива пісня
- Б) календарно-обрядова пісня
- В) пісня італійського гандольєра

4. Яка країна є Батьківщиною Санта Клауса?

- А) Норвегія
- Б) Фінляндія
- В) Данія

5. Едвард Гріг є засновником:

- А) норвезької музики
- Б) французької музики
- В) австрійської музики

6. Пентатоніка – це:

- А) музичний лад із 5 звуків
- Б) музичний лад із 6 звуків
- В) музичний лад із 7 звуків

Зупинка «Пісенна»

Пригадайте вивчені пісні. Заспівайте пісень з акомпанементом на музичних інструментах, із танцювальними рухами, а українські народні жартівливі пісні виконайте з інсценізацією.

людям розуміти один одного.

Ми починаємо з вами цікаву подорож країнами Західно